

Lerarenbond in actie tegen website Beoordeelmijnleraar.nl

De Algemene Onderwijsbond heeft ernstig bezwaar tegen de openbare website waar leerlingen hun leraren kunnen beoordelen;¹ zo meldt het Dagblad De Limburger (31/1/2008).² Zestig procent van de AOb-leden zou willen dat deze website zo snel mogelijk verdwijnt. De VO-raad, het ministerie van OCW en de scholierenorganisatie LAKS hebben zich bij dit protest aangesloten. Maar in buitenlandse rechtszaken is gebleken dat de rechter niet bereid is leerlingen in hun vrijheid van meningsuiting te beknotten, ook niet als ze hun leraren anoniem beoordelen.

Op de website wordt de volgende beoordelingsprocedure gehanteerd:

1. Beoordelaar geeft de leraar een schoolcijfer voor: (deze leraar levert) Kwaliteit.
2. Beoordelaar geeft de leraar een schoolcijfer voor: (deze leraar is mijn) Favoriet.
3. Het eindcijfer (het gemiddelde van beide schoolcijfers) wordt automatisch gegenereerd.
4. Beoordelaar vinkt desgewenst één of meer van de volgende kenmerken van leraarsgedrag aan:
Is eerlijk | Heeft humor | Legt goed uit | Kan orde houden | Kan goed motiveren | Luistert goed | Maakt goede sfeer
5. Beoordelaar schrijft desgewenst een toelichting in *free text*.
6. Deze individuele beoordeling (1 t/m 5) wordt gepubliceerd, nadat de *free text* gescreend is door de moderators van de website.
7. De eindcijfers toegekend door de individuele beoordelaars worden geaggregeerd tot een overallcijfer: de individuele eindcijfers worden gemiddeld, waarbij het eindcijfer van *geregistreerde* beoordelaars vijf maal zwaarder telt dan dat van gasten.
8. De identiteit van beoordelaars wordt niet gecontroleerd, behalve dan dat een leraar per IP-adres slechts éénmaal kan worden beoordeeld, dat de beoordelaar moet verklaren dat hij/zij leerling is op de school van de beoordeelde, en dat de beoordeling geschrapt wordt als de beoordelaar die verklaring te vaak herziet.³

Waarom is deze site opgezet? Deze vraag wordt door de organisatoren als volgt beantwoord:⁴

'Door macht en afhankelijkheid is er een onvermijdelijke ongelijkheid tussen leerling en leraar. Door deze verhouding is de wederzijdse uitwisseling van geloofwaardige beoordelingen lastig. Wij zijn ook leerling geweest en geloven dat leerlingen een eigen mening hebben en dat deze gehoord mag worden zonder dat dit een scheve verhouding oplevert.'

De AOb brengt hiertegen in, aldus *De Limburger*, dat 'leraren er last van [hebben] dat scholieren zich op de site negatief over hen uitlaten. Ze hebben op de internetpagina geen mogelijkheid om te reageren en kunnen ook geen invloed uitoefenen op de inhoud.' In *De Pers* (5/12/2007) licht AOb-voorzitter Walter Dresscher zijn bezwaren nader toe. 'Wij vinden beoordelingen prima, maar alleen binnen klasverband: internet leidt tot anonieme kritiek of zelfs georganiseerde acties, dat lijkt me niet goed voor het aanzien van het vak.'⁵ Hij spreekt zich niet over de meer wezenlijke vragen uit:

- is het volgens de AOb gewenst dat leraren feedback krijgen op hun functioneren in de klas, hetzij van de kant van leerlingen dan wel van collega's?
- is het voor de AOb acceptabel als leerlingen hun leraar via een anoniem ingevulde enquête feedback geven op zijn of haar functioneren?
- is het voor de AOb acceptabel als de uitkomsten van zo'n enquête worden teruggekoppeld naar de betrokken leerlingen, al dan niet voorzien van een toelichting of weerwoord van de betrokken leraar?
- onder welke voorwaarden mogen de uitkomsten volgens de AOb onder ogen van collega's komen?
- en onder welke voorwaarden onder ogen van de schoolleiding?
- en onder welke voorwaarden onder ogen van de ouders en de Leerlingen- of Medezeggenschapsraad?

De AOb heeft niet zo lang geleden een lans gebroken voor een Professioneel Statuut van leraren.⁶ Bij het formuleren van de rechten en plichten van leraren, zullen ook de zes bovengestelde vragen naar voren komen. Mocht de AOb alle zes vragen zonder meer negatief beantwoorden, dan zouden leerlingen alle redenen hebben hun toevlucht tot de website te zoeken die door de AOb zozeer verafschuwd wordt.

Bij het beantwoorden van die zes vragen is de gelijkwaardigheid van leraren en leerlingen in het geding. Voordat ze die vragen beantwoorden, zouden de opstellers van een Professioneel Statuut eigenlijk ook de keerzijde in de beschouwing moeten betrekken: in hoeverre mogen leraren uit de school klappen, wat hun oordeel over het functioneren van *leerlingen* betreft? Met andere woorden: in hoeverre mogen leraren, gegeven hun vertrouwensrelatie met leerlingen, hun observaties, ervaringen en evaluerende oordelen over leerlingen ter kennis brengen van medeleerlingen, ouders, collega's, schoolleiding en buitenstaanders?

In hoeverre mogen ze gegevens openbaar maken die ze beroepshalve over hun leerlingen hebben verkregen, hoever strekt hun geheimhoudingsplicht?⁷

In de vertrouwensrelatie met leerlingen is overigens niet alleen de geheimhoudingsplicht in het geding, maar ook het *respect* dat professionele leraren tegenover hun leerlingen behoren te betrachten. Deze beide aspecten komen samen in de volgende vraag: in hoeverre is het in strijd met de beroepsethiek als leraren in de koffiekamer over hun leerlingen roddelen?

Nu het woord *respect* gevallen is, kunnen we de AOb-kritiek op de website door een nieuwe bril bezien. In hoeverre tonen leerlingen zich respectloos door hun leraren op een openbare website te beoordelen? Het gemakkelijkste antwoord is dat leraren *geen recht* op respect hebben. Respect moet verdiend worden door professionele toewijding aan het belang van de leerlingen. Maar afgezien daarvan: ja, ik denk dat het respectloos is om leraren een onvoldoende op Kwaliteit te geven zonder dat cijfer serieus te motiveren.⁸ Als leraar en leerling elkaar wederzijds respecteren, dan zou je mogen hopen dat de leerling een onvoldoende beoordeling via *free text* vergezeld doet gaan van opbouwende kritiek. Ook zou je mogen hopen dat de betrokken leerling via de afvinkmogelijkheden ten minste drie *positieve* gedragskenmerken van de leraar zou aanwijzen. Dat zou de geloofwaardigheid van slechte beoordelingen te goede komen.

Tot slot wil ik me dan ook tot de ontwerpers van de website richten:

(a) Zou het een idee zijn om het *freetext*-gedeelte te reserveren voor een toelichting op de Kwaliteitscore die de leraar heeft gekregen? Waarom iemand een onvoldoende Favorietscore krijgt toebedeeld, is niet zo interessant.

(b) Zou het een idee zijn om een onvoldoende beoordeling op Kwaliteit *niet* toe te laten tenzij de beoordeelaar deze via *free text* heeft toegelicht? Door zo'n toelichting achterwege te laten, toont de beoordeelaar zich respectloos tegenover de beoordeelde leraar.

Wes Holleman
weblog onderwijs 1-2-2008
www.onderwijsethiek.nl

---

¹ <http://www2.beoordeelmijnleraar.nl/bml.php>

² Lerarenbond in actie tegen website. URL:

<http://www.limburger.nl/article/20080131/REGIONIEUWS01/74760483/1001>

³ Door de eerstgenoemde voorwaarde (slechts één beoordeling per leraar per IP-adres) worden de belangen van de leraar enerzijds beschermd tegen vervuiling, maar anderzijds kunnen er waardevolle beoordelingen verloren gaan ten gevolge van het feit dat meer dan één leerling op dezelfde computer een eigen beoordeling tracht te geven. [Ik ben trouwens benieuwd in hoeverre scholen geneigd zijn deze website op de schoolcomputers te blokkeren.]

⁴ <http://www2.beoordeelmijnleraar.nl/module.php?moduleID=77&menuID=7192>

⁵ <http://www.depers.nl/binnenland/135678/Beoordelingssite-houdt-leraar-een-spiegel-voor.html>

<http://www2.beoordeelmijnleraar.nl/module.php?moduleID=77&ID=8375>

⁶ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=27>

⁷ Dit is een van de centrale thema's in de professionele beroepsethiek, en dus ook in de beroepsethiek van docenten. Zie mijn boekje *Onderwijsethiek* (p.20, p.44, p.47 e.v.); URL:

<http://www.onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2007/04/onderwijsethieknov2006.pdf>

⁸ Overigens gelieve de lezer in het oog te houden dat een grote meerderheid van de op de website beoordeelde leraren een voldoende scoort, en velen zelfs een heel dikke voldoende!